

következménye az előbbi állapotba való visszahelyezés, vagyis az esetleges előleg a vevőnek és az áru az eladónak feltétlenül visszajár. Ezt a jogot a bírói gyakorlatnak az eladó részére feltétlenül biztosítani kellene, tekintet nélkül arra, hogy megnyitották-e a csődöt, illetve beállt-e a kényszeregyezségi eljárás hatálya s tehát tekintet nélkül arra, hogy a vevő mikor jutott az áru birtokába. Jogszabály ugyanis, hogy a fizetéseit megszüntető kereskedő *haladéktalanul* köteles önmaga ellen csődöt kérni (Cst. 244. §.), amit ha elmulaszt, jogellenes cselekményt követ el és így teljesen ésszerűtlen volna, hogy jogellenes magatartásáért a vagyonbukottal ellentétben előnyt élvezzen. Az újabb jogfejlődés iránya tényleg azt mutatja, hogy a teljesítés után is gyakorolható bizonyos esetekben a visszakövetelési jog (L. Dr. Frigyes: A módosított tőzsdei áruüzleti szokások P. J. 5. sz. 209.).

A legfőbb ellenvetés a visszakövetelési jog ily messzemenő kiépítése ellen: az áru visszaszerzésének gyakorlati nehézsége. Valóban polgári eljárási jogunk mai állása szerint nincs jogsegély az áru gyors lefoglalására, legfeljebb egy sürgősen kieszközölt büntügyi zárlat segítene. Ilyenkor érezzük a francia referé-rendszer erős hiányát, mely oly gyorsasággal ad előzetes végrehajtási (zárlati) jogsegélyt, hogy a törvényszéki elnök még a lakásán és ünnepnapon is rendelkezésére áll e célból a jogerős félnek. Abból azonban, hogy a mai eljárási jogunk hiányos, nem következik egy igazságos anyagi jogszabály elejtése, hanem inkább az a postulatum, hogy perjogunkat igyekezzünk az anyagi jog számára használhatóvá tenni.

Ifj. dr. Nagy Dezső.

Vagyonváltásföldek vadászati joga. A vadászati jogról szóló törvény szerint a vadászati jog a „földtulajdon elválaszthatatlan tartozéka.” Érdekes következtetést von le ebből a szakaszból a hivatalos lap idej 143. számában megjelent 75.000/1925. sz. P. M. rendelet. Azokról a vagyonváltásfölddekről van szó, amelyeket földbirtokigénylők tényleg átvettek, de azok vételárát ki nem fizették és így még telekkönyvi bekebelezést nem kaptak. Már most abból, hogy telekkönyvi tulajdonos az állam és a vadászati jog a „tulajdon elválaszthatatlan tartozéka”, a rendelet szerint az folyik, hogy az ilyen földek vadászati joga az államé és a rendelet tényleg intézkedik is ennek a vadászati jognak bérbeadás útján való hasznosításáról. Érzésem szerint a rendelet dogmatikus okfejtése aggályos. Az állam az igénylőknek — ez tény — a földeket tulajdonjog fenntartása mellett adta el (érdekes példa az ingatlanra vonatkozó pactum reservati dominiire) és így az igénylőknek nincs tulajdonjoguk, csak várományuk a tulajdonjogra. A várományos azonban mindazon előnyök birtokában van, amelyek a tulajdonost a dologból illetik, csak épen azzal a kivétellel, hogy az ingatlant nem ruházhatja át és azon másnak idegen dologbeli jogot nem engedhet. Ezt különben az állam sem teheti meg. Ha már most a földigénylőt

majdnem minden jog megilleti, az államot pedig az ő quasi visszatartási jogán kívül semmi, úgy érzésem szerint a vadászati jog is azé, aki a tulajdonjog alkatelemeinek tulnyomó többségét tartja a kezében. A rendelet különben nem hivatkozik felhatalmazási szakaszra, egyedül a vadászati törvényre; ha azonban a vadászati törvény a rendelet alapjául nem szolgálhat, úgy nézetem szerint a rendelet érvénye is megdőlt. Az, hogy kié a vadászati jog, magánjogi kérdés; csak ha ez a magánjogi kérdés az államra kedvezően dől el, van helye oly pénzügyi jogszabálynak, amely az állam eme jogainak hasznosítását tárgyalja. *Vágt.*

A svájci civilis törvényhozás 1924-ben. Rövid áttekintését kívánjuk adni az alábbiakban a svájci törvényhozás 1924. évi munkájának a civiljog terén.

1. Az érdeklődés előterében kétségtelenül a svájci kötelmi jognak revíziója áll. Ezen revízió a kereskedelmi társaságok, értékpapírok, kereskedelmi cégek és kereskedelmi könyvvezetés jogát öleli fel.

2. 1924. augusztusában lépett életbe a már 1923-ban meghozott törvény a cégjogi büntető rendelkezésekről. Ezen rendelkezéseknek célja egy fokozott és a néven kívül egyéb adatokra is kiterjedő cégvalódiságnak szolgálása.

3. Igen érdekes törvény szól a tartozások teljesítésének időleges felfüggesztéséről, amelyet súlyos gazdasági krízisekben az egyes kantonkormányok rendelhetnek el, a szövetségtanács hozzájárulásával határozott időre, egyes ipari ágakra, vagy foglalkozási körökre vonatkozóan.

4. Az 1924. évben bocsátott ki a végrehajtási utasítás a hajó-lajstromokról szóló 1923. évi törvény tekintetében. Ezen hajólajstrom teljesen analog a telekkönyvvel és a hajókra vonatkozó tulajdonjognak, haszonélvezeti jognak, zálogjognak becikkelyezésére, valamint egyéb jogok feljegyzésére szolgál és természetesen nyilvánkönyvi jellege van. A hajóknak ezen hajólajstromba való bevezetése bizonyos tonnatartalomtól kezdve kötelező. A hajólajstromba vezetett hajók sok tekintetben az ingatlanoknak jogi sorsában osztoznak, habár egyes, végeredményben ingó mivoltukban rejlő különbségek mégis fennállanak.

A svájci törvénykönyvnek és rendelettárnak vizsgálata mindig hoz igen érdekes és külföldi jogvidékek számára is megszívlelendő tapasztalatokat.

Dr. Gl. A.

A bírósági szervezet reformja Jugoszláviában. A jugoszláv közvélemény a bíróságok és ügyészségek átszervezéséről szóló törvényjavaslatot tartja annak az Achilles-saroknak, amelyet a szkupstina legközelebbi ülészakájában, mint a kormány legebezhetőbb pontját fogja az ellenzék megtámadni. A törvényjavaslat a bírák áthelyezési tilalmát egy évre fel akarja függeszteni. Azonkívül helyi sérelmek egész sorozata fog tápot adni az ellenzék támadásának, mert a javaslat 13. és 104. §-ai szerint megszüntetnék a felsőbíróságok nagy részét és ugynevezett kerületi bíróságok a Vajdaságban csak Novisadon, Suboticán, Somborban, Kikindán, Vel.-Be-